

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นวัยของจุดเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ เป็นกลุ่มวัยที่ถูกสร้างให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมจากครอบครัวไปสู่กลุ่มเพื่อน การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย คือ ร่างกายเกิดความพร้อมในการสืบพันธุ์ เด็กวัยรุ่นผู้หญิงเริ่มมีการผลิตประจำเดือน และ ประกอบกับการที่วัยรุ่นมักถูกสร้างภาพตัวแทน (Representation) ให้เป็นวัยรุ่น วัยเสี่ยง วัยที่อยากที่จะเรียนรู้ อยากที่จะลอง โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องเพศ เพราะมุมมองทางการแพทย์ (clinic gaze) มองว่าร่างกายของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนร่างกาย ทำให้ทั้งผู้หญิงและผู้ชายมีความรู้สึกและมีความต้องการในเรื่องเพศ จึงส่งผลทำให้ผู้หญิงและผู้ชายเริ่มสนใจซึ่งกันและกัน และด้วยกรอบการปฏิบัติเรื่องเพศในสังคมไทยถูกประกอบสร้างภายใต้ระบบปิตาธิปไตย (patriarchy) จึงก่อให้เกิดความทรมารเรื่องเพศวิถีที่เปิดเสรีการเรียนรู้เรื่องเพศให้กับผู้ชาย แต่ปิดการเรียนรู้เรื่องเพศกับกลุ่มผู้หญิง โดยสังคมได้สร้างคำสอนเชิงเปรียบเทียบว่าผู้ชายข้าวเปลือก ผู้หญิงข้าวสาร จึงทำให้ผู้ชายสามารถเรียนรู้เรื่องเพศได้อย่างเสรี ไม่มีอะไรเสียหายเปรียบกับข้าวเปลือกที่ตกไปอยู่ที่ไหนก็ไม่เน่าเสีย และจะมีแต่อกงาม แต่ตรงกันข้ามกับผู้หญิงที่ถูกมองว่าเป็นข้าวสาร เมื่อข้าวสารตกผิดที่ก็จะมีแต่ไร้ค่ามีแต่เน่าเสีย และประกอบกับร่างกายของผู้หญิงมักจะถูกมองว่าเป็นสิ่งยั่วชวน (sex appeal) บอบบางและเป็นแหล่งยั่วยุที่ก่อให้เกิดกิเลสตัณหา ดังนั้นปัญหาเรื่องเพศมักจะถูกแก้ไขด้วยการกดทับเรื่องเพศให้กับวัยรุ่นผู้หญิง

เรื่องเพศมักจะถูกแก้ไขด้วยการกดทับโดยการเชื่อมโยงผู้หญิงกับความบริสุทธิ์ที่เกิดจากการมีเยื่อพรหมจารี (hymen) เยื่อพรหมจารีถูกทำให้เป็นของสงวนที่บ่งบอกคุณค่าของผู้หญิง ซึ่งวัฒนธรรมและกรอบแนวคิดดังกล่าว ถูกประกอบสร้างจากบริบททางประวัติศาสตร์ แต่เดิมในวัฒนธรรมไทยมองว่าเรื่องเพศวิถี (sexuality) เป็นเรื่องธรรมชาติ และไม่ให้ความสำคัญกับเยื่อพรหมจารี แต่เนื่องจากกระแสการเปิดรับอารยธรรมจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรม Victorian นั้น เข้ามามีผลต่อนิยามในเรื่องเพศวิถีของสังคมไทย เรื่องเพศถูกใช้แบ่งเป็นเครื่องมือในการให้คุณค่าผู้หญิง เพราะคำว่า Hymen เมื่อแปลความหมายตามภาษาอังกฤษแปลว่าเทพเจ้าแห่งสมรส ด้วยเหตุนี้เองคำดังกล่าวจึงความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้ดูเหมือนจะสร้าง

คุณค่าให้กับผู้หญิง แต่คำดังกล่าวมีนัยยะแฝงในการควบคุมพฤติกรรมทางเพศ และควบคุมเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิง เนื่องจากความหมายของคำว่าเทพเจ้า แสดงสัญลักษณ์ของความศักดิ์สิทธิ์ ความบริสุทธิ์และมีคุณค่า เชื่อพรหมจารีจึงถูกทำให้เป็นภาพตัวแทนเรื่องเพศของผู้หญิง

การมีเพศสัมพันธ์ (sexual intercourse) หมายถึง การสอดใส่อวัยวะเพศชายเข้าสู่ร่างกายผู้หญิง ถูกมองว่าเป็นการทำลายความบริสุทธิ์ของผู้หญิง จึงกลายเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการครอบครอง ให้ผู้ชายมีอำนาจอันชอบธรรมในเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิง ผู้หญิงจึงตกอยู่สถานะกลายเป็นสมบัติของผู้ชาย (property) และเนื่องจากความบริสุทธิ์ของผู้หญิงถูกทำลายร่างกายของผู้หญิงจึงถูกเปรียบเทียบกับของที่แตกร้าว เหมือนแก้วที่แตกร้าวย่อมไร้ราคา ด้วยเหตุนี้เองการมีเพศสัมพันธ์จึงกลายเป็นการสร้างตราบาป (stigma) ให้กับผู้หญิง และการมีเพศสัมพันธ์ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแบ่งแยกระหว่างผู้หญิงที่ดี และผู้หญิงไม่ดี โดยสังคมกำหนดกรอบไว้ว่าผู้หญิงที่ดีก็คือผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์ในกรอบสมรส แต่ผู้หญิงที่ไม่ดีคือผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์นอกกรอบสมรส

การมีพฤติกรรมทางเพศก่อนสมรส (premarital sexual) เป็นพฤติกรรมที่ถูกพิจารณาว่าเป็นการละเมิดบรรทัดฐานทางเพศ หากสมาชิกในสังคมมีพฤติกรรมดังกล่าวจะถูกสมาชิกในสังคมคนอื่นมองว่าเป็นผู้เบี่ยงเบน (deviance) ซึ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviant behavior) เป็นพฤติกรรมที่สมาชิกในสังคมมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ควรลงโทษ (reprehensible) และเป็นพฤติกรรมที่เกินกว่าขอบเขตที่จะสมาชิกในสังคมจะทนรับได้ (tolerance limits)

ดังนั้น การมีเพศสัมพันธ์นอกกรอบสมรสที่นอกเหนือจากความเป็นสามีภรรยา ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกไม่ควร เป็นเรื่องที่ไม่ดีศีลธรรม และผิดบรรทัดฐานทางสังคม เพราะระบบคิดเรื่องเพศถูกผูกโยงระบบศีลธรรมภายใต้สถาบันครอบครัว เรื่องเพศถูกกำหนดขอบเขตพื้นที่ และกักขังให้อยู่ในสถาบันครอบครัว สถาบันครอบครัวเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายขอบเขตเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องควรระตามที่สังคมกำหนด

จะเห็นได้ว่าบรรทัดฐานเรื่องเพศ นอกจากจะสร้างความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย บรรทัดฐานเรื่องเพศยังได้สร้างความเหลื่อมล้ำให้กับกลุ่มผู้หญิงด้วยกันเอง ยังถูกทำให้ต่าง โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิงได้ถูกสร้างภาพตัวแทน (stereotype) ที่ก่อให้เกิดมาตรฐานเชิงซ้อน (double standard) ทำให้การพิจารณาโดยใช้เกณฑ์อันหนึ่งประเมินพฤติกรรมของชาย และใช้เกณฑ์อันหนึ่งประเมินพฤติกรรมของหญิง ทำให้ชายและหญิงถูกพิจารณาตัดสินอย่างแตกต่างในพฤติกรรมเดียวกันให้กับกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิง เพราะเมื่อเด็กผู้หญิงมีเพศสัมพันธ์และผลลัพธ์ที่ตามมา คือ การตั้งครมภ์ บทสรุปของสภาวะการดังกล่าวคือการถูกตีตราจากสังคมว่าเป็นผู้หญิงใจง่าย

ไม่รักนวลสงวนตัว เพราะเด็กผู้หญิงนั้นมีเพศสัมพันธ์นอกกรอบสมรส ซึ่งการสมรสเป็นพิธีกรรมเปลี่ยนผ่านพื้นที่ของผู้หญิงให้สามารถก้าวเข้าสู่พื้นที่ของการเรียนรู้เรื่องเพศได้ แต่ผู้หญิงที่ไม่ได้ผ่านพิธีกรรมดังกล่าว กลุ่มผู้หญิงเหล่านี้จึงถูกทำให้เป็นกลุ่มชายขอบของวัยรุ่น เพราะเป็นกลุ่มที่แยกตัวออกจากกรอบกฎเกณฑ์ที่สังคมสร้างบรรทัดฐานไว้ การที่วัยรุ่นจำนวนหนึ่งมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส พ่อแม่ส่วนใหญ่จะรับพฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้ พฤติกรรมดังกล่าวจึงถูกตีตรา (label) ว่าเป็นพฤติกรรมที่อยู่นอกเหนือขอบเขตที่จะทนรับได้ ในความเป็นจริงทุกสังคมมีการควบคุมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส แต่ในปัจจุบันไม่มีสังคมใดมีวิธีการควบคุมและป้องกันวัยรุ่นที่ยังไม่แต่งงานให้มีเพศสัมพันธ์ได้ ปรัชญาการณดังกล่าวถูกมองว่าเป็นความล้มเหลวของการจัดระเบียบเรื่องเพศ

สิ่งที่ผู้ศึกษาพบจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้านวางแผนครอบครัว พบว่าจำนวนของผู้รับบริการ (Family planning client) เป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีที่เข้ามาใช้บริการตาม routine หลังคลอดหรือหลังแท้งของทางโรงพยาบาล เป็นกลุ่มวัยรุ่นผ่านการคลอดบุตรกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนสตรีที่คลอดบุตร และกว่าร้อยละ 9.5 ของสตรีที่แท้งบุตร ซึ่งจากการพูดคุยกับเด็กวัยรุ่นดังกล่าว พบว่า เด็กวัยรุ่นไม่รู้ว่าตนเองตั้งครรรภ์จนประจำเดือนเริ่มขาดประมาณ 2-3 เดือนจึงจะทราบ และขณะมีเพศสัมพันธ์ก็จะคุมกำเนิดบ้าง ไม่คุมบ้าง และร้อยละ 5 ของกลุ่มวัยรุ่นผ่านการคลอดบุตรให้ข้อมูลว่า ไม่ได้คุมกำเนิดเนื่องจากแฟนอยากมีลูก จากการพูดคุยกับกลุ่มวัยรุ่นดังกล่าวทำให้ได้เห็นมุมมองต่าง ๆ เกี่ยวกับร่างกายและการมีเพศสัมพันธ์ว่าเด็กวัยรุ่นส่วนหนึ่งคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์แค่ 1-2 ครั้ง ไม่ทำให้เกิดการตั้งครรรภ์ และส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการคุมกำเนิด เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว ถ้ารู้เรื่องการคุมกำเนิดมากก็จะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี อีกทั้งยังคิดว่าการเข้ามารับบริการปรึกษาในหน่วยงานวางแผนครอบครัวเป็นเรื่องของผู้ใหญ่

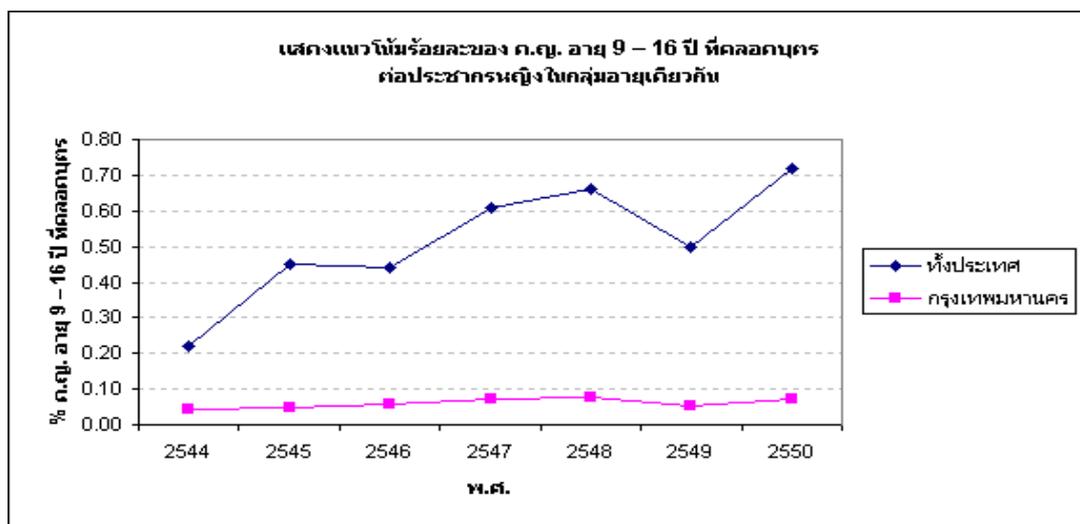
นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กวัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวมักจะถูกกลั่นแกล้งจากสังคมโดยการนินทา (gossip) หรือการถูกทำให้ออกจากสถาบันทางสังคม เช่น ออกจากโรงเรียน ออกจากบ้านหรือชุมชน แต่ไม่มีใครเคยกล่าวถึงฝ่ายชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สังคมเลือกที่จะควบคุมเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิง จึงทำให้มีจับจ้อง เฝ้ารวังพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย แต่ให้อิสระกับฝ่ายชายในการเรียนรู้หรือทดลองเรื่องเพศ เมื่อเกิดปัญหาก็จะเกิดการตีตราความผิดให้กับกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิง เพราะบรรทัดฐานเรื่องเพศในสังคมแบบปิตาธิปไตย ได้สร้างคำอธิบายไว้ตายตัวให้กับสภาพการณ์ดังกล่าว เช่นคำว่า ทับแล้วไม่ร้อง ท้องแล้วจะมาให้รับ ซึ่งคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการเบียดเบียนความรับผิดชอบให้กับเด็กผู้หญิง ว่าเมื่อผู้หญิงและผู้ชายต่างร่วมกันเสพสุขจาก

อรรถรสทางเพศ แต่เมื่อเกิดปัญหาผู้ชายต่างออกมาแสดงความเป็นชายชาตรี โดยการหนีปัญหา เพราะสังคมไม่กล่าวโทษผู้ชาย แต่ความผิดอยู่ที่ฝ่ายหญิงที่ไม่อยู่ภายใต้กรอบบรรทัดฐานเรื่องเพศ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ คือ แก้โดยการตีตราเด็กผู้หญิงให้เห็นโทษจากการหลุดออกจากกรอบบรรทัดฐานเรื่องเพศ แต่ไม่ได้ชี้ช่องทางหรือทำความเข้าใจเรื่องเพศในมุมมองของเด็ก และไม่ได้สร้างความเข้าใจให้กับเด็กในเรื่องเพศ ได้แต่เพียงเบนว่าเป็นเพศ เป็นเรื่องไม่ดี เพราะเรื่องเพศถูกทำให้เป็นเรื่องที่ต้องปกปิด กระบวนการสอนเรื่องเพศถูกผลัก ภาระหน้าที่ และถกเถียงกันระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

เรื่องเพศถูกทำให้เป็นเรื่องที่ต้องปกปิด กระบวนการสั่งสอนและการเรียนรู้เรื่องเพศ ในสถาบันการศึกษา คือ การสอนกลไกการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ แต่ไม่ได้สอนเรื่องความเป็นจริงทางสังคม ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีสื่อต่าง ๆ มากมายที่น่าเสนอเรื่องเพศอย่างเปิดเผย ทำให้เด็กจึงเรียนรู้และตีความอย่างผิด ๆ เพราะเด็กต้องแอบเรียนรู้ด้วยตนเองต้องไม่ถามเรื่องเพศกับผู้ใหญ่ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม และผู้ใหญ่ก็ไม่กล้าที่จะสอนเรื่องเพศให้ เพราะกลัวว่าจะเป็นการชี้โพรงให้กระรอก

จึงก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องสิทธิบนเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิง เพราะผู้หญิงกลับไร้สิทธิ และไร้เสียงในการที่จะพูดเรื่องเพศ แต่เด็กผู้หญิงกับถูกพูดแทน ปัญหาเรื่องเพศของวัยรุ่น สะท้อนให้เห็นการกดทับเด็กหญิงอย่างเป็นช่วงชั้น ตั้งแต่มองว่าเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาคือ ลักษณะของร่างกาย และเมื่อเกิดปัญหาก็กวาดโทษและถูกตีตราจากสังคม เพราะไม่อยู่ภายใต้กรอบของบรรทัดฐานเรื่องเพศ จะเห็นได้ว่าบริบททางสังคมนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประกอบสร้างภาพตัวตนของกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิง ผ่านการกำหนดกรอบวิถีทางเพศและเพศวิถี โดยเฉพาะผู้หญิงที่เกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (premarital pregnancy) ในช่วงที่ผ่านมาพบว่า มีกลุ่มวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และคลอดบุตร มีจำนวนที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกปีตามแผนภาพดังกล่าว

ภาพที่ 1
แสดงแนวโน้มของเด็กหญิงที่มีอายุ 9-16 ปีที่คลอดบุตรในช่วงปี พ.ศ. 2544
ถึง พ.ศ. 2550

ที่มา: “แสดงแสดงแนวโน้มของเด็กหญิงที่มีอายุ 9-16 ปี ที่คลอดบุตรต่อประชากรหญิงในกลุ่มอายุเดียวกัน,” โดย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2552.

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2550 เด็กผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 9-16 ปี ที่มีประสบการณ์การคลอดบุตรมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี และจากผลสำรวจสถานการณ์การคลอดบุตรจากโรงพยาบาลและสถานพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จากในปี 2544 พบว่ามีเด็กหญิงมาคลอดบุตรคิดเป็นร้อยละ 0.2 ต่อประชากรหญิงในกลุ่มเดียวกัน คือ ในเด็กผู้หญิง 1,000 คน จะมีเด็กผู้หญิงที่มีประสบการณ์การคลอดบุตร 2 คน แต่เมื่อปี 2550 พบว่ามีเด็กหญิงคลอดบุตรเพิ่มเป็นร้อยละ 0.7 ต่อประชากรหญิงในกลุ่มเดียวกัน เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 0.5 จึงเกิดข้อคำถามกับผู้ศึกษาเองว่าเหตุใดจำนวนถึงเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่รัฐมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องเพศ ทั้งในสถานศึกษาและในสถาบันครอบครัว หรืออาจเป็นเพราะการรณรงค์ดังกล่าวไม่ได้ประสิทธิผล หรือเป็นเพราะเด็กเรียนรู้และเข้าใจเรื่องเพศมากขึ้น และการตั้งครรรภ์ดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความผิดพลาด แต่เกิดจากความตั้งใจ และกลุ่มเด็กเหล่านี้มีความคิดเห็นอย่างไรกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง จากเด็กเป็นผู้ใหญ่ จากลูกเป็นแม่

และนอกจากนี้ จากสถิติที่ได้นำเสนอจะเห็นได้ว่าช่วงวัย 9-16 ปี มักเป็นช่วงวัยที่ใช้ชีวิตอยู่ในสถานศึกษาเสียเป็นส่วนใหญ่ และกลุ่มเด็กหญิงที่ดำรงสถานะนักเรียนเกิดการตั้งครรรภ์

ทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา มีการจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าว มีทั้งที่เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จะต้องออกจากสถานภาพนักเรียน/นักศึกษา หรือจะต้องมีการพักการเรียน แต่ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวทางใหม่ โดยโรงเรียนจะต้องรับเด็กนักเรียนที่ตั้งครรภ์มาเรียนต่อ และการตั้งครรภ์จะต้องถูกเก็บเป็นความลับระหว่างครูผู้ดูแลกับนักเรียน ซึ่งแนวทางดังกล่าวมีทั้งกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย กลุ่มที่เห็นด้วยมองว่าการศึกษาจะช่วยให้เด็กสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต แต่กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกลับมองว่า อาจจะทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และถึงแม้ว่าทางโรงเรียนจะเปิดโอกาสในเรียนต่อ แล้วสิ่งแวดล้อมภายในสถานนั้นเอื้ออำนวยต่อการกลับมาเรียนต่อหรือไม่ แล้วบทกำกับดูแลพฤติกรรมนี้มีผลต่อฝ่ายชายอย่างไร

ด้วยเหตุนี้เองผู้ศึกษาจึงต้องการค้นหามุมมองและแนวความคิดของสตรีที่ถูกสังคมมองภาพว่าได้ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควร ว่ามีความคิดเห็นต่อวิถีตามเพศ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) อย่างไร และมุมมองดังกล่าวมีผลต่อการใช้ชีวิตในสังคมอย่างไร

ขอบเขตการศึกษา

งานศึกษานี้มิได้เป็นการศึกษาที่มุ่งจะวิพากษ์วิจารณ์หรือต้องการที่จะบ่งชี้ว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของเด็กวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ถูกที่ควรหรือไม่ และไม่ได้สนับสนุนหรือต่อต้านพฤติกรรมดังกล่าว ทั้งนี้เป็นเพราะเนื่องจากผู้ศึกษายังไม่แน่ใจในกฎเกณฑ์ของสังคมว่าอายุเท่าไรถึงมีเพศสัมพันธ์ได้ เพราะหากมองตามหลักการทางชีวภาพ ช่วงการเจริญพันธุ์ของมนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิง จะเริ่มเกิดขึ้นเมื่อเริ่มมีประจำเดือน ประจำเดือนแสดงให้เห็นถึงภาวะความพร้อมในการสืบเผ่าพันธุ์ และนอกจากผู้ศึกษายังไม่มั่นใจว่าพิธีกรรมการเปลี่ยนผ่านสถานะภาพผู้หญิงกับผู้ชายหนึ่งคู่สามารถมีเพศสัมพันธ์กันได้โดยไม่ผิดกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดที่เรียกว่า การแต่งงานหรือการถือครองใบทะเบียนสมรส เอกสารสิทธิ์การถือครองชีวิตคู่ จะเป็นคำตอบสุดท้ายของการกำหนดกรอบการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกที่ควรและจะช่วยให้สังคมสงบสุขปราศจากปัญหาทางสังคมไม่ว่าจะเป็นปัญหาการทำแท้งเถื่อนหรือปัญหาที่เด็กถูกทอดทิ้งมากกว่าการมีเพศสัมพันธ์นอกกรอบ

งานศึกษานี้ต้องการสะท้อนให้เห็นในอีกแง่มุมหนึ่งว่าบทบาททางเพศวิถีที่สังคมประกอบสร้างขึ้นมาเพื่อควบคุมและกำหนดบทบาททางสังคมของคนทั้ง 2 เพศ ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย มีผลต่อการใช้ชีวิตบนวิถีทางการเป็นเด็กวัยรุ่นที่ดำรงสถานะแม่อย่างไร และงานศึกษานี้เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งในขณะที่ทำการศึกษา การศึกษา

นี้เลือกทำการศึกษเฉพาะกลุ่มเป้าหมายเป็นเพียงคนกลุ่มหนึ่งในบริบทสังคมหนึ่งและบริบททางเวลาช่วงหนึ่งเท่านั้น จึงไม่สามารถอ้างอิงหรือวิพากษ์สังคมในภาพรวมได้ การศึกษานี้ต้องการเพียงสะท้อนให้รู้จักและเข้าใจคนเล็วเล็ก ๆ ที่มีตัวตนอยู่ในสังคม

ขอบเขตของการเลือกกลุ่มเป้าหมาย ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษเฉพาะผู้หญิงที่อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 17 ปี ที่มีประสบการณ์ตั้งครรภ์และคลอดบุตร และเคยผ่านการเข้ามารับบริการที่หน่วยวางแผนครอบครัว ซึ่งพื้นที่ของหน่วยวางแผนครอบครัวนั้นสะท้อนให้เห็นการควบคุมดูแลจากรัฐผ่านการจัดการด้านสุขภาพและประชากรที่เข้ามาบังคับ ควบคุม และดูแลพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มวัยรุ่นที่ดำรงสถานะแม่ (อย่างจับจ้องและใกล้ชิด) อีกทั้งหน่วยวางแผนเป็นพื้นที่ของรัฐในการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงพูดและเรียนรู้เรื่องเพศบนพื้นที่สาธารณะ ถึงแม้เสียงที่ผู้หญิงเล่าเรื่องเพศนั้นอาจจะเงียบค่อยหรืออาจถูกปิดเบือนหรือปกปิดความรู้สึกที่แท้จริงไปบ้างก็ตาม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มสตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่มีต่อวิถีทางเพศ (gender)
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มสตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่มีต่อเพศวิถี (sexuality)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. ทราบถึงความคิดของกลุ่มเด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควร ทั้งในประเด็นเรื่องวิถีตามเพศและเพศวิถี เพื่อนำมาสู่การปรับทัศนคติในการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว ในฐานะที่ทำงานเป็นนักสังคมสงเคราะห์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนครอบครัว และอนามัยการเจริญพันธุ์
2. ค้นหาแนวทางการแก้ไขและรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยการนำเสนอความคิดของกลุ่มเด็กกลุ่มดังกล่าว เพื่อกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการดูแล จากการพยายามปรับคนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมมาเป็นการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับคน ซึ่งหมายถึงการปรับทัศนคติในการมองกลุ่มสตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรใหม่ ไม่ตีตราว่าเป็นกลุ่มที่สร้างปัญหาให้กับสังคม และควรได้รับการลงโทษจากสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม แต่สถาบันทางสังคมต้องช่วยสนับสนุนให้กลุ่มดังกล่าวสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข เช่น สถาบันการศึกษาเปิดโอกาสทางการศึกษาเพื่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองในอนาคต

3. ค้นหาแนวทางการป้องกันงานโดยศึกษานี้ต้องการสะท้อนให้เห็นจุดเริ่มต้นของสภาวะการณ์การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ว่าสภาวะการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากตัวเด็กผู้หญิง หรือเกิดขึ้นจะกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศและเกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เพื่อนำมาสู่การพัฒนาแนวทางการรับมือกับสภาวะการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้น

นิยามคำศัพท์

เครื่องหมายเพศ (Sex) หมายถึง ลักษณะทางสรีระวิทยาของระบบสืบพันธุ์และลักษณะทางกายภาพที่ใช้แยกมนุษย์ออกเป็นมนุษย์เพศหญิง (female) และมนุษย์เพศชาย (male) เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด และอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยใช้วิวัฒนาการทางการแพทย์ผ่านการทำศัลยกรรม แต่ทั้งนี้การทำศัลยกรรมก็มิได้เปลี่ยนแปลงบทบาททางเพศได้ (sex role)

บทบาททางเพศ (Sex Role) หมายถึง บทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นจากธรรมชาติ บัญญัติและเปลี่ยนแปลงไม่ได้ คือผู้หญิงมีบทบาทเพศที่สามารถตั้งครรภ์ ให้กำเนิดบุตร และเลี้ยงดูบุตรด้วยน้ำนม ส่วนผู้ชายมีบทบาทเพศที่สามารถผลิตอสุจิและทำให้ผู้หญิงตั้งครรภ์

วิถีตามเพศ (Gender) หมายถึง การใช้ชีวิตตามกรอบเพศที่ถูกแบ่งจากเครื่องหมายเพศ (sex) ที่แยกว่ามนุษย์ผู้หญิงต้องใช้ชีวิตตามกรอบของความเป็นหญิง (femininity) และมนุษย์ผู้ชายต้องใช้ชีวิตตามกรอบของความเป็นชาย (masculinity) หรือที่เรียกว่า บทบาทหญิงชาย (gender role)

บทบาทหญิงชาย (Gender Role) หมายถึง การกระทำตามบทบาททางสังคมที่ถูกกำหนดว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมและพึงปฏิบัติสำหรับผู้หญิงและผู้ชายซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทสังคม-วัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงและผู้ชาย

เพศวิถี (Sexuality) หมายถึง พฤติกรรมทางเพศ (sexual behavior) ที่มนุษย์แสดงออกหรือกระทำต่อตนเองและคู่ (partner) ในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ ทั้งในเรื่องทัศนคติที่มีต่อเรื่องเพศ ความชอบ และรสนิยมเรื่องเพศ รวมทั้งความสามารถในการกระตุ้นปลุกเร้าทางเพศ ความพึงพอใจในการมีเพศสัมพันธ์ รวมทั้งความรู้สึกและความคิดในประเด็นเรื่องเพศที่แสดงออกในรูปแบบของการกระทำและคำพูด ซึ่งถูกปลุกฝังและปรุงแต่งโดยความเป็นหญิงชาย

สตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควร หมายถึง ผู้หญิงวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่าหรือ เท่ากับ 17 ปีที่มีประสบการณ์การตั้งครรภ์ คลอดบุตร และเลี้ยงดูบุตร ตามกฎหมายครอบครัว หากเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะทำการสมรสกัน กฎหมายกำหนดว่าต้องมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์เหตุผลที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ก็ เพราะการสมรสนั้นทำให้เกิดมีความสัมพันธ์กันตามกฎหมาย และเกิด

สิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัวมาก การที่จะให้เด็กทำการสมรสกัน ก็จะทำให้เกิดปัญหาในครอบครัวได้ กฎหมายจึงกำหนดอายุของสมรสเอาไว้โดยเอาเกณฑ์ที่พอจะเข้าใจถึงการกระทำของตนเองได้ ดังนั้นหากเด็กหญิงเกิดการตั้งครรภ์ก่อนอายุ 17 ปีก็อาจถือได้ว่าการตั้งครรภ์นั้นเกิดก่อนวัยอันควร

คำถามการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาใน 2 ประเด็น

1. **วิถีตามเพศ** ของสตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควร (gender) สังคมไทยเป็นอีกสังคมที่อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดแบบปิตาธิปไตย ซึ่งกรอบแนวคิดดังกล่าวได้กำหนดมุมมองเรื่องวิถีตามเพศ ผ่านมุมมองแบบผู้ชาย (male gaze) ส่งผลให้เกิดการให้คุณค่าที่แตกต่างกันระหว่างเพศผ่านการนิยามคุณค่าของการแสดงพฤติกรรมของทั้งเพศหญิงและเพศชายไว้ต่างกัน ก่อให้เกิด Double standard ในการใช้ชีวิตของผู้หญิงผ่านการสร้างกรอบของการเป็น ลูกสาว: เมีย: แม่ ด้วยเหตุนี้เองผู้ศึกษาต้องการศึกษาว่ากรอบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ จะมีผลต่อการใช้ชีวิตของวัยรุ่นที่ดำรงสถานะแม่ ณ เวลาอย่างไร

2. **เพศวิถี** ของสตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควร (sexuality) ความเป็นผู้หญิงภายใต้กรอบความสัมพันธ์ต่างเพศภาคบังคับ (Compulsory Heterosexuality) ในระบบสังคมแบบปิตาธิปไตย การมีเพศสัมพันธ์ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแบ่งแยกการเป็นผู้หญิงที่ดีหรือไม่ ผ่านมุมมองเรื่องความเป็นผู้หญิงในระบบการมีเพศสัมพันธ์ภายใต้ระบบการแต่งงาน ระบบผัวเดียวเมียเดียว ผู้หญิงต้องสงบเสงี่ยมเรื่องเพศ และถูกทำให้ไว้แต่ยงสาเรื่องเพศ อีกทั้งสังคมยังได้กำหนดบทลงโทษเมื่อเพศทั้งสองแสดงซึ่งพฤติกรรมที่สังคมนิยามว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไว้ต่างกัน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องเพศ ที่ถูกมองว่าความเสื่อมสลายของการควบคุมพฤติกรรมทางเพศ ถูกให้ความสำคัญว่ามีผลต่อการล่มสลายของสังคม

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาว่าเมื่อผู้หญิงมีพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนอยู่นอกกรอบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ จะมีผลต่อการใช้ชีวิตของวัยรุ่นที่ดำรงสถานะแม่ ณ เวลาอย่างไร